

Český kras

XXVI/2000

Beroun

Český kras XXVI/2000

Sborník pro regionální výzkum
Bulletin for regional research

- Vydalo: Muzeum Českého krasu v Berouně
- Uspořádali: I. Jančaříková, P. Bosák
- Do tisku připravilo a vytisklo: Nakladatelství Zlatý kůň
- Publikace neprošla jazykovou úpravou.
- Obálku navrhl: L. Svatoš
- Foto na titulní straně: V. Svoboda - Pohled do údolí řeky Berounky z Tetínských skal

■ ISBN 80-902098-4-X

■ ISSN 1211-1643

■ Náklad: 250 ks

■ Typography by Martin Hlaváč, 2000

e-mail: starware@volny.cz

☎ 0603/466764

LSE v CHKO Český kras

V dnech 23.6. - 3.7. 2000 proběhl na území CHKO Český kras dlouhodobě připravovaný Landscape Stewardship Exchange (dále LSE), který je založen na návštěvě mezinárodního nezávislého týmu odborníků pomáhajícího nalézat řešení problémů krajiny a rozvoje. Mezinárodní skupina odborníků (USA, Velká Británie, Maďarsko, Slovinsko, Polsko) strávila v regionu týden, během kterého se seznámila s problémy území a se spektrem účastníků z oblasti zemědělství, lesnictví, ochrany přírody, samosprávy, turistiky, těžby a zpracování vápence, územního plánování a NGO. LSE v Českém krasu, již sedmý ve střední Evropě od roku 1994, byl zaměřen na alternativní rozvoj území CHKO s důrazem na ochranu přírody a krajiny. Základním cílem LSE bylo stimulovat otevřenou diskusi a zapojení veřejnosti, podpořit dialog mezi zájmovými skupinami a seznámit se se skutečným stavem území. Během setkání proběhl oboustranný transport zkušeností mezi účastníky všech akcí a brožura s informacemi a závěrečnou zprávou bude vydána v roce 2000. Odborníci byli vybráni na základě znalostí a odborných schopností organizací The Atlantic Center for the Environment a Nadací Partnerství, akce proběhly pod organizační záštitou Správy CHKO Český kras a Agentury Koniklec.

Michael Pondělíček, vedoucí správy CHKO Český kras.

Zahraniční experti Landscape Stewardship Exchange ve Velkolomu Čertovy schody.

foto: Michael Pondělíček

50 let od objevení Koněpruských jeskyní

Počátkem října roku 1950 probíhal v lomu zvaném »v Koníku« na Zlatém koni u Koněprus běžný odstřel, při kterém se objevil vchod do podzemí. Jako první tam vnikli lomaři Mareš, Chvojka, Štěpán a Jiránek. Spolu s pracovníky Krasové sekce Přírodovědeckého klubu a s archeology z Archeologického ústavu se podíleli i nadále na objevech v jeskyních. Postupně tak byl prozkoumán celý systém Koněpruských jeskyní, který je vyvinutý ve třech patrech s výškovým rozdílem 70 metrů a s celkovou délkou chodeb kolem 2 km. Část středního patra a svrchní patro Koněpruských jeskyní byly 2.8. 1959 zpřístupněny pro veřejnost. Během výzkumů objevili archeologové a speleologové ve středním patře unikátní nálezy kosterních pozůstatků, jak lidských, tak zvířecích. Ve svrchním patře byla potom nalezena penězokazecká dílna z přelomu 60. a 70. let 15. století. Koněpruské jeskyně jsou největší v Čechách a oplývají nádhernou krápníkovou výzdobou. Jejich objev je významný z hlediska vědeckého, ale také historického, neboť inicioval další intenzivní speleologický výzkum Českého krasu.

V Muzeu Českého krasu v Berouně bude od 22. listopadu 2000 otevřena výstava věnovaná tomuto výročí.

Irena Jančaříková

I padesát let po objevu mají Koněpruské jeskyně co nabídnout odborníkům. Na snímku doc. RNDr. Ivan Horáček, CSc. při paleontologickém výzkumu.

foto: Alexandr Komaško

Národní přírodní rezervace Karlštejn získala Diplom Rady Evropy

Dne 29. června 2000 byl na hradě Karlštejn slavnostně předán ředitelem Direktoriátu pro udržitelný rozvoj Rady Evropy Tarcisiem Bassim Diplom Rady Evropy pro Národní přírodní rezervaci Karlštejn, která se tím zařadila mezi 91 Evropských chráněných území nebo oblastí podobně prestižně oceněných.

Ocenění Evropský diplom, který získala NPR Karlštejn, je přínosem pro celou oblast Českého krasu a vyplývá z něj závazek dále zlepšovat kvalitu prostředí nejen v samotné rezervaci, ale v celém regionu. Některá doporučení Rady Evropy na další období pro NPR Karlštejn se daří zčásti naplňovat.

V průběhu září roku 1999 navštívili CHKO Český kras dva pověřené emisáři Rady Evropy, kteří po prohlídce současného stavu národní přírodní rezervace Karlštejn a seznámení se s materiálem k danému území doporučili Správě CHKO Český kras některá opatření k udržení území rezervace ve stavu vyhovujícím přísným Evropským kritériím:

- pokračovat v obnovování původního stavu krajiny a dále omezovat nepůvodní jehličnany ve prospěch geograficky přírodních druhů dřevin,
- pokusit se o revitalizaci zemědělství a o návrat k pastevnímu způsobu hospodaření,
- zajistit jasné podmínky kdy, kde a jak těžít vápenec a jiné nerosty a uložit těžební společnostem přísný a přesný plán rekultivací,
- při plánování rozvoje obcí a staveb komunikací více zohlednit potřeby charakteru přirozené volné krajiny,
- zavést jasná pravidla pro provozování horolezectví, jízdy na kole, jízdy na koních a tzv. »tvrdou turistiku« (např. campings s bungalovy nebo chatové osady),
- pokusit se o zajištění podzemního vedení kabelů v obcích (kabely jsou v současné době vedeny na sloupech nad zemí a snižují estetickou působivost okolní krajiny).

Michael Pondělíček

25 let od objevení jeskyně Martina

Jeskyně Martina byla objevena 17.7. 1975 M. Hahnem, P. Kojhoutem, Š. Dobříšanem a J. Peckou. Nachází se na katastrálním území obce Tetín v Kodském polesí. Objevitelé začali nejprve kopat v mělkém závrtnu a podařilo se jim proniknout do volných jeskynních prostor. Jeskyně Martina tvoří rozvětvený jeskynní systém, vyvinutý ve dvou úrovních. Celková délka chodeb činí 445 metrů s převýšením 31,4 metru. Martina je jednou z největších a nejvýznamnějších jeskyní v Českém krasu. Probíhala zde řada vědeckých výzkumů. Význam jeskyně spočívá také v tom, že nebyla jako jedna z mála objevena těžbou v lomu, ale díky práci amatérských jeskyňářů. Objev jeskyně byl zároveň podnětem k založení speleologické skupiny Tetín.

Irena Jančaříková

Krápníková výzdoba v jeskyni Martina.

foto: Josef Plot

Koněpruské jeskyně, instalace nerezové plošiny v Mincovně v roce 2000.

foto: Alexandr Komaško

Pavouk skákavka rudopásá (*Philaeus chrysops*).

foto: Antonín Kůrka

Jedna ze sledovaných ptačích lokalit - lom Kobyla.

foto: Vladimír Svoboda

